

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14345,Ruch-Wolnych-Demokratow.html>
2023-09-27, 07:09

Ruch Wolnych Demokratów

Ruch Wolnych Demokratów, formacja ideowo-polityczna opozycji demokratycznej w PRL, ukształtowana w 2. połowie l. 70. Nawiązywała do tradycji Związku Młodych Demokratów (1956-1957), z którym łączyła ją osoba lidera – Karola Głogowskiego oraz sposób myślenia o roli opozycji. Czołowymi przedstawicielami RWD byli: K. Głogowski, Andrzej Ostoja-Owsiany, Adam Pleśnar i Adam Wojciechowski. Nie można precyzyjnie określić daty powstania RWD, pierwszy dokument ukazał się z datą 4 XI 1978, jednak kształtowanie się środowiska nastąpiło wcześniej, w okresie kampanii przeciwko poprawkom do konstytucji 1975-1976. Działacze RWD najdłużej ze wszystkich grup opozycji występowali w tej sprawie (ostatni dokument z VIII 1979), konsekwentnie sprzeciwiając się zapisowi o kierowniczej roli PZPR w państwie. W 1977 środowisko znalazło się w ROPCiO, a K. Głogowski był założycielem tej formacji. Uczestnicy RWD uważali się za przedstawicieli nurtu ideowego działającego w ramach ROPCiO, szczególnie nacisk kładli na egzekucję praw zawartych w konstytucji i w przyjętych przez Sejm międzynarodowych paktach praw człowieka. Zarazem jednak dążyli do tego, aby cele te osiągać w sposób zgodny z obowiązującym prawem (legalizm). Dokumentem najbardziej podkreślającym ich odmienność od innych środowisk w ROPCiO była deklaracja ws. 60. rocznicy odzyskania niepodległości (4 XI 1978), w której stwierdzono, że Polska jest krajem niepodległym, ale niesuwerennym. Dokumenty RWD z 1978-1980 podpisywało łącznie kilkanaście osób. Główne ośrodki RWD znajdowały się w Łodzi (wokół K. Głogowskiego) i Wrocławiu (wokół A. Pleśnara). Po rozłamie w ROPCiO RWD poparł Leszka Moczulskiego, współtworząc nową inicjatywę – Zespoły Inicjatywy Obywatelskiej oraz Radę Rzeczników ROPCiO. Po utworzeniu KPN (1 IX 1979) doszło do konfliktu RWD z L. Moczulskim, co ostatecznie przyniosło w XII 1979 rozwiązanie Rady Rzeczników ROPCiO i

usamodzielnienie się RWD. 1979-1980 A. Ostoja-Owsiany i Andrzej Mazur (TW Wacław) wydawali pismo „Aspekt”.

Wydarzenia sierpniowe 1980 i stosunek do „S” podzieliły RWD. Część działaczy (K. Głogowski, A. Pleśnar) nie weszła do „S” ze względu na uznanie – najpierw w porozumieniach sierpniowych, a następnie w statucie związku – kierowniczej roli PZPR. Inni (środowisko „Aspektu”) przystąpili do „S”. Po 13 XII 1981 większą aktywność przejawiało środowisko wrocławskie, angażując się 1980-1988 w akcje walki „o wolne wybory” oraz czterokrotnie kierując do władz (1982-1988) listy z propozycją porozumienia przy obradach Okrągłego Stołu wszystkich sił politycznych. 1987-1989 RWD wydawał pismo „Refleksje”. Po 1989 nie odegrał większej roli.

Grzegorz Waligóra

[Region Polska](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)